

Evaluering av

PEDA123

Universitetet i Bergen

Contents

Evaluering av PEDDA123	3
Emnet PEDDA 123	3
Kunnskaper:	3
Ferdigheter:	3
Generell kompetanse:.....	3
Krav til forkunnskap og studierett er følgende:.....	4
Undervisningsformer og omfang og organisering av undervisning:.....	4
Obligatorisk undervisningsaktivitet	4
Vurderingsformer.....	4
Anbefalt litteratur	4
Følgende kilder danner grunnlag for evalueringen av erfaringene med emnet	5
Om emnet	5
og erfaringer med utgangspunkt i lærerutdannernes perspektiv	5
Studentens erfaringer	8
Aksjonsforskningsprosjektet –prioritet og betydning	8
Metodeundervisning.....	9
Kommunikasjon mellom lærerutdannere og studenter:.....	10
Erfaring med arbeidet i møte med skolen	11
Arbeidsmengde og oppbygning av studiet	11
Studentenes rapporter	12
Oppsummerende evaluering	14
Mangel på kommunikasjon.....	14
Studentenes opplevelse av emnet.....	14
Innhold i og organisering av emnet bør vurderes.....	14
Vedlegg	16
Vedlegg 1.....	17
Spørsmål til lærerutdannere.....	17
Vedlegg 2.....	18
Spørsmål til studenter:.....	18

Evaluering av PED A123

Emnet PED A 123

Emnet er på 10 studiepoeng og gjennomføres i studentenes 8. semester

Det står følgende om mål og innhold for emnet:

Emnet skal gi studenten forståelse for læreren sin helhetlige rolle med særlig vekt på kommunikasjon og samhandling. Studenten skal bli kjent med læreren sin profesjonelle utviklingsprosess og få erfaring med å bruke praksisorientert forskning som verktøy i systematisk arbeid med egen yrkesutvikling.

Når det gjelder læringsutbytte skal studenten ha følgende kunnskaper, ferdigheter og generell kompetanse:

Kunnskaper:

- har kunnskap om læreren sitt helhetlige ansvar i skolesamfunnet
- har kunnskap om samhandling, kommunikasjon og gruppeprosesser
- har kunnskap om forskningsbaserte modeller for profesjonell utvikling
- har kunnskap om ulike virkemiddel i undervisningen

Ferdigheter:

- kan planlegge undervisning som tar i bruk praktiske, estetiske og digitale virkemiddel
- kan legge til rette for gode gruppeprosesser
- kan dokumentere og gi uttrykk for egen profesjonell utvikling og kunne legge fram og grunngi utviklingsmål med støtte i teori
- kan identifisere pedagogiske utfordringer i undervisningssituasjoner og lage aksjonsplaner for å møte disse med støtte i teori
- kan gjennomføre et selvstendig forskningsprosjekt knyttet til egen praksis
- kan bidra inn i faglige diskusjoner om utøvelse av lærerprofesjonen

Generell kompetanse:

- kan forstå ulike kommunikasjons- og samhandlingsformer
- kan orientere seg i faglitteratur, analysere og forholde seg kritisk til informasjonskilder og eksisterende teorier
- kan med stor grad av selvstendighet videreutvikle egen kompetanse alene og i samarbeid med andre

Krav til forkunnskap og studierett er følgende:

- Må ha greid eksamen i PEDA120, PEDA121 og PEDA122, samt innfridd krav til deltakelse på praksisemnene KOPRA101, KOPRA102 og KOPRA103.

Undervisningsformer og omfang og organisering av undervisning:

Undervisningen blir organisert som forelesninger og seminar i mindre grupper. I seminarene blir det lagt vekt på studentaktive arbeidsmåter, og det blir antatt at studentene møter forberedt. Hver student har tilbud om 2 timer individuell veiledning.

Omfanget er:

Forelesninger: 6 à 2 timer

Seminar: 6 à 2 timer

Seminar: 1 à 4 timer

Totalt 28 timer

Obligatorisk undervisningsaktivitet

- Fremmøte og forberedt deltakelse på seminar
- Levere en prosjektbeskrivelse av egen aksjonsforskning på 500-1000 ord
- Muntlig presentasjon av egen forskning basert på en poster
- Gjennomføre aksjonsforskningsprosjekt

Vurderingsformer

- Skriftlig eksamen (5000 ord +/- 10%) med utgangspunkt i egen forskning
- Karakterskala fra A-F blir brukt.

Anbefalt litteratur

Når det gjelder pensum er dette knyttet til aksjonsforskningsprosjektet samt til lærerprofesjonen.

Følgende anbefalt litteratur er satt opp knyttet til aksjonsforskningsprosjektet:

Boken «Å forske på egen praksis: aksjonsforskning og andre tilnæringer til profesjonell utvikling i utdanningsfeltet» (2016) redigert av Marit Ulvik, Hanne Riese og Dad Roness (150 sider).

I tillegg er to bokkapitler og to artikler anbefalt litteratur knyttet til dette prosjektet.

Når det gjelder anbefalt litteratur knyttet til lærerprofesjon er boken som Ekspertgruppen (2016) om lærerrollen har utgitt anbefalt (101 sider), samt boken med tittelen «Profesjonsutvikling i skolen» (2014) redigert av Eivind Elstad og Kristin Helstad (60 sider)

I tillegg er to bokkapitler og en artikkel knyttet til dette teamet satt opp som anbefalt litteratur.

Følgende kilder danner grunnlag for evalueringen av erfaringene med emnet

Felles samtale med:

To lærerutdannere (med kjennskap til pedagogikkemnenes historikk)

Fem studenter HF

Fem studenter Matnat

-----

10 aksjonsforskningsrapporter fra HF

10 aksjonsforskningsrapporter fra Matnat

Om emnet og erfaringer med utgangspunkt i lærerutdannelsens perspektiv

Det er andre semesteret at emnet PED123 gjennomføres. PED123 er det siste pedagogikkemnet som gjennomføres i rekken PED120, PED121; PED122. PED120 er på 10 stp og gjennomføres første semester, PED121 er på 5 stp og gjennomføres i studentenes 3. semester, PED122 er på 5 stp og gjennomføres i femte semester. PED123 utgjør 10 stp og gjennomføres i åttende semester. PED123 er knyttet til en langpraksis, og det er først i dette emnet at studentene møter praksisfeltet i sammenheng med et pedagogikkemne. Ifølge lærerutdannerne har noen endringer «blitt til det verre».

Før igangsettingen av PED123 og den rekken av emner hvor dette er det siste, var det ett emne på høsten på 10 stp og ett på våren på 5 stp i studentenes 4. undervisningsår.

Aksjonsforskningsprosjektet ble gjennomført på våren i 5 stp-emnet. Det var de samme underviserne som hadde begge emnene og lærerutdannerne hadde mulighet til å bli kjent med studentene. Det ble også en god sammenheng mellom emnene, ifølge lærerutdannerne.

Undervisningen i PED123 blir også vanligvis gjennomført av lærerutdannere som ikke har undervist studentene tidligere. Emnet på høsten før omleggingen ble knyttet til en

praksisperiode. Studentene tar nå 20 stp i pedagogikk før de får knyttet innholdet som de blir kjent med i undervisningen til en langpraksis. Studentene har kortpraksis 1., 3. og 5. semester, og lagpraksiser i 7. og 8. semester. Langpraksisen i 7. semester er knyttet til ungdomstrinnet, mens den i det 8. semesteret gjennomføres i videregående skole. Det er altså kun de siste 10 stp i pedagogikk (PEDA123) som er knyttet til langpraksis. Innholdet i pedagogikken i tidligere emner kan dermed bli litt abstrakt for studentene, ifølge lærerutdannerne..

Lærerutdannerne forteller at det er sammenheng mellom emnene (PEDA120, PED121, PED122, PEDA123) når det gjelder undervisning i metode. I løpet av studiet blir studentene kjent med både observasjon og intervju som datainnsamlingsstrategier. Studentene oppdager at de får behov for det som de har lært tidligere når de kommer til aksjonsforskningsprosjektet i PEDA123, ifølge lærerutdannerne. Det er seminargruppelederne som underviser i metode. I den nye ordningen med PEDA123 på 10 stp, omfatter anbefalt litteratur både metodelitteratur og litteratur knyttet til lærerprofesjon (se oversikt over anbefalt litteratur). Det betyr at studentene i tillegg til metodelitteratur som er relevant i sammenheng med aksjonsforskningsprosjektet som skal gjennomføres, også må tilegne seg nytt innhold. Det kan imidlertid se ut som om vurderingen av emnet ikke fanger opp alt innhold i emnet da eksamensoppgaven er en skriftlig besvarelse basert på aksjonsforskningsprosjektet. Dette mener lærerutdannerne er en utfordring. I det tidligere emnet på 5 stp hvor aksjonsforskningsprosjektet ble gjennomført, var det ingen nye tema som studentene måtte sette seg inn i. Det var kun metodelitteratur på dette 5 stp-emnet, og så måtte studentene velge et visst antall sider knyttet til tema i prosjektet. Da kunne studentene bruke alt av innhold som de hadde lært tidligere i aksjonsforskningsprosjektet. Lærerutdannerne forteller at de under planleggingen av PEDA123 var inne på tanken at studentene måtte velge tema fra de nye emnene som ble introdusert i PEDA123, men at dette ikke ble rammen for studentenes valg.

Tema for aksjonsforskningsprosjektet bør være selvvalgt i om at arbeidet skal komme innenfra, ifølge lærerutdannerne. Når studentene velger tema og utvikler problemstilling, må problemstillingen være så åpen at de kan tilpasse seg det som foregår i skolen og i klassen de skal være i i løpet av praksisperioden. Dersom skolen jobber med ett eller annet, kan det bli vanskelig for studentenes å tilpasse et fokus til skolens aktivitet. I aksjonsforskningsprosjektet tar noen studenter utgangspunkt i teorien, noe de har blitt fasinert

over, og har lyst til å prøve ut. Andre baserer den på konkrete opplevelser i praksis; eksempelvis det å være en god leder, eller det å fremme muntlig aktivitet blant elevene. Det blir mange kollisjoner i løpet av studiet for studentene, ifølge lærerutdannerne. Studenter er i praksis mens det foregår undervisning på campus. Det går frem av samtalen at praksislærerne er irritert på den såkalte fleksible praksisen, som innebærer at studentene er i praksis når de ikke har undervisning, noe som kan variere alt etter hvilket fag studentene har undervisning i. Skolene får studentenes timeplan, men det blir mye for skolene å forholde seg til.

Alle pedagoger og fagdidaktikere er i skolen i praksisperioder for å følge opp studentene. Hver student skal ha fire besøk, men lærerutdannerne mener heller at de som trenger oppfølging burde få flere besøk, de andre heller færre. Et løsningsalternativ som presenteres er at pedagoger deler skoler mellom seg, og at de oppholder seg en eller to dager på samme skole. Dersom det er fire studenter på skolen, ett dagsbesøk, og dersom det er åtte studenter, to dager på skolen. Det betyr at studentene blir besøkt som gruppe. I løpet av besøket gjennomføres kollegabasert veiledning i gruppen hvor praksislærere også er med. Studentene blir dermed også kjent med denne formen for veiledning og samarbeid i studietiden. Til hver samling i gruppe har hver student forberedt å fortelle om en situasjon. De pedagogiske temaene kommer tydelig frem i disse casene, og studentene snakker friere enn etter en time som er gjennomført og observert og som skal evalueres. I løpet av dagsbesøkene på skolene forteller lærerutdannerne at de får tid til både å observere i klassene og til å samtale med studenter og praksislærer, samt at de blir bedre kjent med skolen i sin helhet. En målsetting om å forbedre samarbeidet med skolene, hvordan praksisperiodene er organisert, samt kollisjoner som oppstår i sammenheng med praksisperioder, er også omtalt og problematisert i rapporten; «Struktur og økonomi i lærerutdanningen» utgitt i 2018 ved UiB.

I samtalen vises det til en studie som forteller at studentenes motivasjonen for aksjonsforskningsprosjektet stiger i løpet av arbeidet. Motivasjonen er spesielt høy i slutfasen når de skal diskutere sammenhengen mellom teori og praksis, og oppdager denne sammenhengen. Lærerutdannerne legger til at det nå er lettere å «selge inn» aksjonsforskningsprosjektet, fordi de kan argumentere med at dette er en arbeidsform som de jobber med i skolen og som de derfor vil møte der, forberedt.

Studentens erfaringer

Aksjonsforskningsprosjektet –prioritet og betydning

Studentene liker arbeidsformen innenfor aksjonsforskningsprosjektet. De velger tema knyttet til både ny og tidligere lest teori, og temavalget knyttes hovedsakelig til områder som de selv ønsker å lære mer om. De forteller at de får god hjelp av seminarledere å finne relevant teori knyttet til aksjonsforskningsprosjektet. De forteller at arbeidsformen i emnet har vært ganske interaktiv, slik at emnet på den måten skiller seg litt fra andre emner. De trekker frem eksempelvis «pednytt» hvor de skal finne en nyhet og presentere på seminaret. De bruker også jigsaw-metoden på seminarene for å kunne tilegne seg litteraturen.

De er også klar over at det jobbes med aksjonsforskning i skolen, og at det derfor er en relevant arbeidsform. De opplever at de har hatt bruk for metodeteorien som de leser på emnet, men en av dem uttaler: «Jeg skjønner ikke hvorfor jeg skal lese teori om lærerprofesjon». Det er enighet om at denne teorien blir tilsidesatt i studiet, fordi det er aksjonsforskningsprosjektet de får karakter på. De har så mye å gjøre samtidig at de må ta tak i det som er relevant. De innser at det sikkert er viktig å lære om lærerprofesjon, men at lesing om det ikke har blitt prioritert. «Det blir jo forelest om profesjonskunnskap, men det blir ikke en del av seminarene, der jobber de med aksjonsforskningen» er en uttalelse. De forteller at mange ikke går på forelesninger, fordi de opplever at det er seminarene som er relevant for oppgaven de skal skrive i tilknytning til aksjonsforskningen.

De tenker at hensikten med aksjonsforskningsprosjektet er at de skal bli mer reflektert og forstå sin rolle som lærer og se gode og dårlige sider ved det som de gjør, og videre utvikle det som ikke er så bra. En av dem uttaler: «Jeg skrev i aksjonsforskningsrapporten at jeg har brukt den til å utvikle meg som lærer, fordi jeg hadde svakheter som var veldig synlig, som jeg hadde lyst til å forbedre». De er enige om at de vil ta med seg denne måten å jobbe på i jobben som lærer, ikke skrive rapport, men måten å jobbe på.

På et seminar omtrent tre uker før innleveringsfrist av aksjonsforskningsrapporten, hadde studentene i oppgave å lage en poster som utgangspunkt for en presentasjon av aksjonsforskningsprosjektet. De synes det var interessant å høre presentasjonen av de andre aksjonsforskningsprosjektene, og de ble klar over at noe kunne endres i egen rapport. Noen

synes også det var nyttig å få med seg ulike undervisningsopplegg som de vil ta med seg videre. Det var delte meninger om tidspunktet for dette seminaret med posterpresentasjon. Noen av studentene hadde ønsket at denne presentasjonen kunne ha kommet tidligere da de da var midt i en eksamensperiode, mens andre mente det var et godt tidspunkt fordi de hadde kommet et godt stykke på vei med arbeidet, og at det var passende å presentere og få tilbakemelding fra medstudenter.

Studentene synes det er greit at de får bokstavkarakter på aksjonsforskningsprosjektet, fordi det er det som de har jobbet med hele semesteret. Det som har plaget noen studenter er lengden på oppgaven, 5000 ord +/- 10 %. Når de har kommet inn arbeidet, så har de fleste likevel klart å skrive så langt. «Vi er jo realfagstudenter», sier en av dem og ler. Studenter på MatNat har snakket om de ikke er så trent i å skrive oppgave slik som de på HF, og at det derfor er «litt skummelt» med karaktersetting og at det derfor skulle vært bestått/ikke bestått. MatNat-studentene forteller at de er vant til å følge oppskrifter, og at strukturen for aksjonsforskningsprosjektet derfor var grei. Denne strukturen var mer ukjent for HF-studentene, uttaler MatNat-studentene.

Studentene er enige om at aksjonsforskningen tilbyr en måte å jobbe på som de vil ta med seg i læreryrket, det å prøve ut ulike tiltak og se hvordan det fungerer. De opplever at aksjonsforskningsprosjektet binder sammen teori og praksis. De opplever imidlertid at det mest viktige er holdningen de utvikler, det å få en bevissthet i forhold til det en gjør, og se om det de gjør har en funksjon. Det å se verdien av forskning som lærer, at en blir tvunget til se hva forskningen sier, det er nyttig, ifølge studentene. En av dem sier: «Jeg opplever at jeg har utviklet meg med dette aksjonsforskningsprosjektet. Aksjonsforskningen hjelper oss til å ta styring over eget yrke, at en bestemmer selv».

Metodeundervisning

Studentene har lite å fortelle om metodeundervisning i tidligere emner. De forteller at de har hatt litt om å lage spørreskjema tidligere, og at de også har lest om det som en del av pensumlitteraturen. En stundet husker at de har hatt om intervju, men at han ikke benyttet seg av det i aksjonsforskningen. Men, fortsetter han: «Jeg tenkte jo over at, jo, dette har vi snakket om før». En annen sier at de har jobbet med observasjon og intervju tidligere, men at det da ble opplevd som mindre relevant. «Ja, relevansen av det kan kanskje forsvinne», er en uttalelse. Studentene forteller videre at de i første praksis jobbet med observasjon, og at de

hadde forelesninger i begynnelsen av løpet der de snakket om aksjonsforskning: «Hadde vi ikke det?», spør en av dem. De har ikke lært noe om analyse av det kvalitative materialet som de har samlet inn. «Det blir jo litt slik at man velger ut det som man har lyst til», sier en av dem, og det skaper latter. I aksjonsforskningsprosjektet blir det til at en bruker sunn fornuft, og ikke akkurat kunnskap fra metodelitteratur. De samtaler om at de gjerne kunne ha visst mer om metode og bakgrunn for metodene. De savner en begrunnelse for metodeundervisningen som har vært, slik at de kunne ha skjønnet at de fikk bruk for det senere. En av studentene uttaler: «Jeg skjønnte ikke hensikten og nytten med aksjonsforskningsprosjektet før jeg hadde gjennomført det, og faktisk funnet ut noe. Det kunne ha vært formidlet tydeligere hvorfor dette her er viktig».

På nordisk har de masterforberedende fag, og da lærer de om metode. De forteller at de i det åttende semesteret må lese seg opp på metoden som de skal bruke i masteroppgaven. I faget tysk har de ikke noe som heter masterforberedende, og noen uttrykker at de savner mer undervisning i metode. De kunne gjerne tenkt seg å ha lest mer om metode før dette semesteret da de gjennomfører aksjonsforskningsprosjektet. Hva kan de forvente at vi kan på eksamen når vi har kun en forelesning om metode?

Kommunikasjon mellom lærerutdannere og studenter:

Studentene opplever at de mangler informasjon knyttet til rapporten de skal skrive på PEDAs 123. De ønsker å få informasjon i starten av semesteret om frister, slik at de vet hva de skal forholde seg til da det er mange andre frister i slutten av semesteret. «Det er det som har irritert meg dette semesteret, altfor lite informasjon», er en uttalelse.

Studentene forteller at de har vurdert pedagogikkemner og gitt tilbakemeldinger tidligere, men at det ikke har skjedd noe. De sier at tilbakemeldinger blir avfeid, og de oppfatter dette som at de ikke blir tatt på alvor. De møter uttalelser som: «4. året er tøft. Det er mye arbeid, det er en del av det å bli voksen. En må lære seg å stå i det». De sier at lærerutdannerne må ta på alvor at gjennomsnittsstudenten opplever en stor arbeidsmengde og at noe må gjøres. Studentene opplever imidlertid at de nå er tatt på alvor, iom at en ekstern vurderer er engasjert av universitetet.

Erfaring med arbeidet i møte med skolen

Studentene opplevde at praksislærerne visste lite om aksjonsforskningsprosjektet som de skulle gjennomføre, og at de fikk lite oppfølging på skolene underveis i arbeidet. Studentene opplever dermed at praksislærerne ikke kjenner godt nok til hva studentene skal gjøre. De spør: «Hva skal jeg egentlig gjøre med deg?» Noen av studentene måtte også endre valgt tema når de kom til skolen. En av studentene uttaler: «Det «kræsjet» totalt med veilederen, hun er en dårlig veileder. Det var umulig å gjøre det jeg hadde tenkt å gjøre i prosjektet på grunn av arbeidsmengden jeg fikk av praksislæreren». En annen sier:

Praksissituasjonen kan være hemmende rent metodisk. Kolleger som man ikke kjenner, en aner ikke hvilken elevgruppe en får. Det kan blir helt meningsløst det som en har tenkt på forhånd. Man kjenner ikke elevene, man skal utvikle gode relasjoner til dem og til medstudenter. Det er en utfordring.

Studentene reflekterer over at dette vil bli enklere når en har sin egen klasse, og at når de er ferdige med utdannelsen, er de ikke ferdiglærte lærere, det er alltid noe de kan forbedre. Så de tenker at denne måten å jobbe på kan hjelpe dem i læreryrket fremover. Noen har imidlertid opplevd at praksislærere i skolen har gjennomført aksjonsforskning selv, og at de derfor hadde stor forståelse for prosjektet de skulle gjennomføre.

Studentene opplever at kommunikasjonen mellom universitetet og skolen er for dårlig. I skolen er det ikke en forståelse for arbeidet de må gjøre på universitetet, og at de tar andre fag. Studentene opplever at praksislærerne ikke vet hvordan de skal støtte dem, eller hva universitetet forventer av dem (praksislærerne) når de gjennomfører aksjonsforskningen.

Arbeidsmengde og oppbygning av studiet

Studentene forteller at de i tillegg til PED123 tar to emner på 15 stp. dette 8. semesteret, og at det 7. forrige semesteret var rolig i forhold til semesteret de nå er inne i.

Studenter uttaler at PED123 er omfattende, mens andre ikke deler denne oppfatningen. De oppfatter heller gjennomføringen av praksisen som vanskelig. En av dem sier:

Jeg hadde så lang vei til praksis at jeg ikke rakk forelesningene på universitetet, så jeg har nesten ikke vært på forelesning siden praksisen startet, så jeg føler at jeg har falt av i andre fag, bortsett fra pedagogikk og didaktikk da.

Dette er gjenkjennende for flere studenter. En av dem uttaler: «Det er ikke obligatorisk oppmøte, men jeg må ta igjen og komme meg igjennom på egen hånd».

Flere av studentene forteller at de ikke har hatt kapasitet dette semesteret til å følge opp disiplinfagene som de tar, dette på grunn av kollisjoner med praksisen og at det er for stor arbeidsmengde. De innebærer at noen ikke tar eksamen i fag og at de må ta disse senere. «800 sider pensum pluss åtte praksisuker pluss andre arbeidskrav blir for mye», er en uttalelse. De sier at det ikke nødvendigvis er i PEDDA123 at det er for mye å gjøre, men at det er summen av alt de skal gjøre. De opplever at de rives mellom fakultetene. «Man kan ikke velge mellom faget sitt og pedagogikken, man må stå i begge deler», uttaler en av dem.

Studentene uttaler at de gjerne kunne tenke seg og hatt aksjonsforskningen på høsten i den første langpraksisen som er i ungdomsskolen. Så kunne de tatt med seg videre det de hadde lært i aksjonsforskningen i neste praksisperiode som er i videregående skole. De snakker om at det var en utfordring å prøve seg i videregående skole, og at det ble enda en utfordring å gjennomføre aksjonsforskningsprosjektet der. Dette mener de er et argument for å ha aksjonsforskningsprosjektet på høsten når de er i grunnskolen.

«Lektorpakken» er et problem, mener studentene. PEDDA123 fungerer bra, unntatt noe pirk som mangel på informasjon i starten av studiet. Studentene opplever det som «dumt» at de er et urovekkende moment, i og med at de må tas hensyn til når det gjelder praksis. De forteller at studenter omtales som lektorstudenter og de vanlige studentene. Studentene er enige om at fakultetene må snakke sammen om den totale arbeidsmengden som møter studentene. En uttalelse er: «Jeg føler at praksis, pedagogikk og didaktikk må snakke mer sammen. Det har vært en del kollisjoner, også når det gjelder innlevering av oppgaver». Det fremmes også som et synspunkt at seminarlederne må samarbeide mer. Det argumenteres med at noen seminargrupper har invitert eksterne personer, noe som har vært opplevd som meget interessant og vellykket, uten at alle seminarklasser har vært involvert i dette.

Studentenes rapporter

Studentene fikk av seminarlederne tildelt en struktur eller et skjelett som utgangspunkt for å skrive rapport med bakgrunn i aksjonsforskningsprosjektet. De skulle skrive en innledning med problemstilling, så kort om aksjonsforskning før en presentasjon av relevant teori, de

skulle beskrive tiltaket, metodene de har brukt, hvilke funn de kom frem til for så å diskutere funnene og konkludere. Helt til slutt skulle de presentere en oversikt over litteraturen som de hadde benyttet, en litteraturliste, og eventuelle vedlegg som intervjuguider og spørreskjema.

Rapportene viser at strukturen har vært en god hjelp for studentene, men at de har klart å fylle på skjelettet i ulik grad. Det fremgår også at studentene har valgt ulike tema. De har fokusert på tema som: bidra til at elever mer muntlig aktive, gruppedialog, IKT-bruk og læring, gruppearbeid og læringsfellesskap, læringsstrategier, klasseledelse og metakognisjon, læringsstrategier, lærer-elev-relasjon, ansvar for egen læring, utenom-faglig bruk av mobiltelefon, prøver og læringseffekten av disse, elevdeltakelse og læringsmiljø, bruk av digital teknologi, utforskende undervisning gjennom dialog og alternativ matematikkundervisning for motivasjon og deltakelse.

Studentene bruker en variasjon rundt spørreskjema, intervju og observasjon som datainnsamlingsstrategier. Det er en gjennomgangstone i rapportene at studentene opplever at aksjonsforskningsprosjektet har bidratt til å utvikle en spørrende holdning til praksis og en bevisstgjøring når det gjelder å fokusere på elevenes læring i undervisningen. Rapportene viser at studentene ikke har inkludert teori om lærerprofesjon i teoridelen, men at de klarer å se sammenheng mellom teori de presenterer knyttet til valgt tema og datamateriale som de har samlet inn. Det at studentene ikke leser anbefalt litteratur om lærerprofesjon samt studentenes opplevelse av at arbeidet med aksjonsforskningen er lærerikt, samsvarer med uttalelsene i intervjuene.

Det fremgår av rapportene at studentene går direkte fra en beskrivelse av datainnsamling til presentasjon av funn, uten at det beskrives hvordan datamaterialet er bearbeidet eller analysert. Dette samsvarer med informasjonen som fremkommer i intervjuene om at studentene ikke har lært om analyse av kvalitative data. Studentene klarer i ulik grad å følge formelle krav i rapportskrivningene, som referanser både i løpende tekst og i litteraturliste.

Det går frem av rapportene at studentene opplever det som interessant og lærerikt at de kan gå i dybden på en tematikk i aksjonsforskningsprosjektet. De opplever at teorien kommer til nytte, og at aksjonsforskningen har gitt dem verktøy til å utvikle sin lærerpraksis på en systematisk måte. De opplever videre at overføringsverdien av aksjonsforskningsprosjektet til sin videre profesjonelle utvikling er stor.

Oppsummerende evaluering

Informasjonen som har kommet frem i samtaler med lærerutdannere og studenter, samt en gjennomgang av 20 aksjonsforskningsrapporter, presenterer jeg i en oppsummerende evaluering av PED A123 under følgende tre overskrifter: «Mangel på kommunikasjon», «Studentenes opplevelse av emnet» og «Innhold i og organisering av emnet bør vurderes».

Mangel på kommunikasjon

- mellom lærerutdannere på emnet og studentene
dette gjelder hovedsakelig mangelfull informasjon til studentene i oppstarten av emnet
- mellom lærerutdannere på emnet
studenter ønsker at de skal ha samme opplegg på seminarene
- mellom det matematisk-naturvitenskapelige fakultet, det humanistiske fakultet og det psykologiske fakultet (Institutt for pedagogikk)
gjelder total arbeidsmengde for studentene, samt organisering av studiet som innebærer at lektorstudenter ikke kan delta på forelesninger når de er i praksis
- mellom universitetet og skoler
praksislærere i skoler har for liten forståelse for egen rolle når studenter gjennomfører aksjonsforskningen i langpraksis-perioden i 8. semester.

Studentenes opplevelse av emnet

- studentene er meget godt fornøyd med arbeidet knyttet til aksjonsforskningsprosjektet, og ser at de får bruk for dette når de starter opp som lærere. De opplever at de utvikler en spørrende holdning til egen undervisning som et utgangspunkt for kontinuerlig utvikling av egen undervisningspraksis som lærere i skolen
- studentene ønsker en større bevisstgjøring tidlig i studiet når det gjelder hensikten med metodeundervisningen. De opplever ikke metodeundervisningen tidlig i studiet som relevant, noe som fraviker fra lærerutdannernes oppfatning
- studentene ønsker å tilegne seg mer metodekunnskap i studiet

Innhold i og organisering av emnet bør vurderes

- det bør vurderes når PED A123 emnet skal settes opp i studentenes studieforløp og hvor omfattende emnet skal være (10 eller 5 stp)
- i sammenheng med omfanget av studiet (antall stp) bør også studentinnsatsen når det gjelder lesing av anbefalt litteratur vurderes. Det går frem at anbefalt litteratur knyttet til profesjonskunnskap ikke leses. Lærerutdannerne har tanker om at det bør være anbefalt litteratur kun knyttet til aksjonsforskningsprosjektet på dette emnet
- det bør vurderes om emnet skal gjennomføres i ungdomsskolen eller i videregående skole (studenter opplever langpraksisen i videregående skole som krevende i seg selv og aksjonsforskningen kommer inn som en ekstra utfordring)
- det bør vurderes hvordan lærerutdannernes (både lærerutdannere på campus og i skolen) oppfølging av studenter i praksis bør organiseres og gjennomføres

Trondheim 30. oktober, 2019

May Britt Postholm

Vedlegg

Vedlegg 1

Spørsmål til lærerutdannere

- Kan dere si noe om historikken til emnet? Mål og hensikt?
- Aksjonsforskning er en ny arbeidsform for studentene, til dels temmelig forskjellig fra arbeidsformene de har lært seg tidligere i studiet.
  - o Hva tenker dere om arbeidsformen i dette emnet? Skiller den seg fra andre emner. Ev på hvilke måter? Hva er hensikten med arbeidsformen?
  - o Hvordan opplever dere at studentene lærer om aksjonsforskning som metode?
  - o Hvordan opplever dere spenningen mellom innholdet og metoden som skal læres i emnet?
- Bakgrunn: Hver student har ansvar for relativt få undervisningstimer i praksisperioden på PEDDA123, og studenter i praksis må alltid i noen grad tilpasse seg forholdene i klassen – for eksempel tematisk. På bakgrunn av slike faktorer har man valgt å stille få krav til tema for aksjonsforskningsprosjektet for å gjøre det mulig for alle å finne et tema det er realistisk å arbeide med i aksjonsforskningsprosjektet. Det er for eksempel ikke noe krav om at temaet må være forankret i emneplanen for PEDDA123. Dersom det virker hensiktsmessig, kan studentene for eksempel hente tema fra et tidligere pedagogikkemne. I slike tilfeller blir det ikke kontrollert om studenten valgte samme tema for eksamensoppgaven sin på vedkommende emne. I teorien er det altså mulig å velge samme tema og samme litteratur for eksamensoppgavene på PEDDA123 som de har brukt før, la være å forholde seg til pensum for øvrig og likevel bli sertifisert som lærer med gode eksamensresultater.
  - o Hvordan kommer studentene frem til tema som de ønsker å jobbe med i aksjonsforskningsprosjektet?
  - o Hvordan har dere erfaring med at arbeidet i aksjonsforskningsprosjektet forholder seg til innholdet når det gjelder profesjonsfaglig kunnskap?
  - o Hvordan forholder dette emnet seg til arbeidet med masteroppgaven, er det en sammenheng, kan den oppfattes som et forarbeid?
  - o Hvem underviser studentene i emnet, hvem underviser studentene i metodedelen/emnet i masteren?
- Har dere noen tanker knyttet til vurderingsordningen av emnet?
  - o Tenker dere at denne ordningen vurderer det som studentene skal lære i emnet?

Vedlegg 2

Spørsmål til studenter:

- Hva slags utbytte har studentene av emnet?
- Aksjonsforskning er en ny arbeidsform for studentene, til dels temmelig forskjellig fra arbeidsformene de har lært seg tidligere i studiet.
  - Hva tenker dere om arbeidsformen i dette emnet? Skiller den seg fra andre emner. Ev på hvilke måter? Hva tror dere er hensikten med arbeidsformen?
  - Hvordan opplever dere at dere lærer om aksjonsforskning som metode?
  - Når i studiet har dere lært om metode?
  - Hvordan opplever dere spenningen mellom innholdet og metoden som skal læres i emnet?
  - Hvordan opplever dere arbeidsmengden i emnet ift andre emner?
- Bakgrunn: Hver student har ansvar for relativt få undervisningstimer i praksisperioden på PED123, og studenter i praksis må alltid i noen grad tilpasse seg forholdene i klassen – for eksempel tematisk. På bakgrunn av slike faktorer har man valgt å stille få krav til tema for aksjonsforskningsprosjektet for å gjøre det mulig for alle å finne et tema det er realistisk å arbeide med i aksjonsforskningsprosjektet. Det er for eksempel ikke noe krav om at temaet må være forankret i emneplanen for PED123. Dersom det virker hensiktsmessig, kan studentene for eksempel hente tema fra et tidligere pedagogikkemne. I slike tilfeller blir det ikke kontrollert om studenten valgte samme tema for eksamensoppgaven sin på vedkommende emne. I teorien er det altså mulig å velge samme tema og samme litteratur for eksamensoppgavene på PED123 som de har brukt før, la være å forholde seg til pensum for øvrig og likevel bli sertifisert som lærer med gode eksamensresultater.
  - Hvordan kom dere frem til tema som dere ønsket å jobbe med i aksjonsforskningsprosjektet?
  - Hvordan forholder arbeidet seg i aksjonsforskningsprosjektet til innholdet når det gjelder profesjonsfaglig kunnskap?
- Har dere noen tanker knyttet til vurderingsordningen av emnet?
  - Tenker dere at denne ordningen vurderer det som dere skal lære i emnet?
  - Hvilken betydning tenker dere aksjonsforskningsprosjektet får for lærerjobben?